ECLI:LV:RIRT:2021:0218.1A33122020.2.S

Lietas Nr.1A33122020
Lietvedības Nr.1A-0166-21/21

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Siguldā 2021. gada 18. februārī

Rīgas rajona tiesa
tiesnese V.Grebežniece
rakstveida procesā izskatīja administratīvā pārkāpuma lietā iesniedzējas SIA /Nosaukums A/ sūdzību par Rīgas pašvaldības policijas 2020. gada 7. jūlija lēmumu Nr. D57/01/ZV260331/2.

Aprakstošā daļa

[1] /datums/Rīgas pašvaldības policijā sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols Nr. ZV260331 (administratīvā pārkāpuma lieta Nr. RPKR-19-2610), par to, ka /datums/SIA /Nosaukums A/ veikalā /adrese/, pārdevējs /pers. A/, pārdeva nepilngadīgai personai, dzimušai /datums/enerģijas dzērienu „DINAMIT:T Party" (divas 0,568 litra tilpuma skārda bundžas, kofeīna saturs 21 mg/100 ml), tādejādi neievērojot Bērnu tiesību aizsardzības likuma 48. panta trešās daļas prasības. (lietas 8. lapa)

Ar 2019. gada 11. decembra Rīgas pašvaldības policijas Kurzemes pārvaldes lēmumu Nr. D57/06/ZV260331 nolemts, par izdarīto administratīvo pārkāpumu, saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk – LAPK) 155. panta astoto daļu SIA /Nosaukums A/ uzlikt naudas sodu 350,00 *euro* apmērā. (lietas 30. lapa)

[1.1] /datums/Rīgas pašvaldības policijā sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols Nr. ZV260289 (administratīvā pārkāpuma lieta Nr. RPKR-19-2611), par to, ka veikalā nav izvietota norāde „Augsts kofeīna saturs. Nav ieteicams bērniem un grūtniecēm vai sievietēm, kas baro bērnu ar krūti", tādejādi neievērojot Enerģijas dzērienu aprites likuma 3. panta 4. punkta prasības. (lietas 71. lapa)

Ar 2019. gada 11. decembra Rīgas pašvaldības policijas Kurzemes pārvaldes lēmumu Nr. D57/06/ZV260289 nolemts, par izdarīto administratīvo pārkāpumu, saskaņā ar LAPK 155. panta pirmo daļu SIA /Nosaukums A/ uzlikt naudas sodu 50,00 *euro* apmērā. (lietas 90. lapa)

[1.2] Ar 2020. gada 26. maija Rīgas pašvaldības policijas Kurzemes pārvaldes lēmumu Nr. D57/06/ZV260331 nolemts apvienot SIA /Nosaukums A/ administratīvo pārkāpumu lietu Nr. ZV260331 un Nr. ZV260289 izskatīšanu.

Par administratīvo pārkāpumu, kas kvalificēts pēc LAPK 155. panta astotās daļas SIA /Nosaukums A/ uzlikts naudas sods 400,00 *euro* un par administratīvo pārkāpumu, kas kvalificēts pēc LAPK 155. panta pirmās daļas uzlikt naudas sods 50,00 *euro*. Kopējo naudas sodu par administratīvajiem pārkāpumiem nosakot 400,00 *euro*. (lietas 130.-132. lapa)

[2] Ar 2020. gada 7. jūlija Rīgas pašvaldības policijas priekšnieka /pers. B/ lēmumu Nr.D57/01/ZV260331/2, pārsūdzētais 2020. gada 26. maija Rīgas pašvaldības policijas Kurzemes pārvaldes lēmums Nr. D57/06/ZV260331, atstāts negrozīts, bet SIA /Nosaukums A/ sūdzība noraidīta.

[3] 2020. gada 29. jūlijā Rīgas rajona tiesā saņemta SIA /Nosaukums A/ sūdzība par Rīgas pašvaldības policijas 2020. gada 7. jūlija lēmumu Nr. D57/01/ZV260331/2.

[3.1] Sūdzības pieteikumā norādīts, ka 2020. gada 26. maijā Rīgas pašvaldības policijas Kurzemes pārvaldes priekšnieka vietnieks /pers. C/, atkārtoti izskatot administratīvā pārkāpuma lietu ir pieņēmis lēmumu Nr. D57/06/ZV260331 (turpmāk tekstā – Sākotnējais lēmums) un pamatojoties uz LAPK 155. panta pirmo daļu un 155. panta astoto daļu SIA /Nosaukums A/ piemērots sods par administratīvo pārkāpumu izdarīšanu 400,00 *euro* apmērā.

[3.2] Sākotnējais lēmums ir pieņemts, pamatojoties uz 2019. gada 26. novembrī plkst. 10:00 sastādīto administratīvā pārkāpuma protokolu Nr. ZV260331, par to, ka /datums/plkst. 15:43 veikalā /adrese A/ pārdevējs /pers. A/, veicot pārdevēja darba pienākumus, pārdeva nepilngadīgajai personai enerģijas dzērienu „DINAMIT:T Parti" (divas 0,568 litra tilpuma skārda bundžas, kofeīna saturs 21mg/100ml), un /datums/plkst. 10:50 sastādīto administratīvā pārkāpuma protokolu Nr. ZV260289, par to, ka 2019. gada 06. novembrī plkst. 15:43 veikalā /adrese A/, kur tiek veikta tirdzniecība ar enerģijas dzērieniem, nav izvietota norāde: „Augsts kofeīna saturs. Nav ieteicams bērniem un grūtniecēm vai sievietēm, kas baro bērnu ar krūti".

[3.3] 2020. gada 4. jūnija iesniedzēja ir vērsusies ar iesniegumu Rīgas pašvaldības policijā, apstrīdot Sākotnējo lēmumu. 2020. gada 7. jūlijā Rīgas pašvaldības policijas priekšnieks /pers. B/, izskatot iesniedzējas sūdzību pieņēmis lēmumu Nr. D57/01/ZV260331/2 (turpmāk teksta – Lēmums), saskaņā ar kuru lēmums ir atstāts negrozīts, savukārt iesniedzējas sūdzība noraidīta. Iesniedzēja norāda, ka pārsūdz šo lēmumu pilnā apjomā.

[3.4] Iesniedzēja norāda, ka netiek apstrīdēts fakts, ka lēmumā norādītajā laikā un vietā tika pārdots enerģijās dzēriens nepilngadīgai personai, par kuru pie administratīvās atbildības saukts iesniedzējas darbinieks /pers. A/, taču tiek apstrīdēta iesniedzējas saukšanas pie administratīvās atbildības tiesiskums un pamatotība.

[3.5] Attiecībā par enerģijas dzērienu pārdošanu nepilngadīgai personai, iesniedzēja iestādei ir paskaidroja, ka iesniedzēja, kā enerģijas dzērienu mazumtirgotāja, ir veikusi visus nepieciešamos, un iespējamos pasākumus, lai nodrošinātu gan Enerģijas dzērienu aprites likumā, gan Alkoholisko dzērienu aprites likumā, gan arī Tabakas izstrādājumu, augu smēķēšanas produktu, elektronisko smēķēšanas ierīču un to šķidrumu aprites likumā noteikto prasību ievērošanu un to, lai ne enerģijas dzērieni, ne alkoholiskie dzērieni, ne arī tabakas izstrādājumi netiek pārdoti nepilngadīgajām personām. Iesniedzēja ir ietvērusi darbinieku darba līgumos, amata aprakstos, darba kārtības noteikumos un instrukcijā par tirdzniecības ierobežojumiem alkoholisko dzērienu mazumtirdzniecībā normatīvo aktu ievērošanu; mazumtirdzniecībā iesaistītie darbinieki pirms darba pienākumu izpildes uzsākšanas un turpmāk, ne retāk kā reizi mēnesī, un arī ikdienā tiek instruēti par tabakas izstrādājumu, enerģijas dzērienu un alkoholisko dzērienu mazumtirdzniecības noteikumiem; veikalā /adrese A/, izvietotas īpašas informācijas zīmes, kurās norādīts aizliegums pārdot enerģijas dzērienus un alkoholu nepilngadīgām personām, kā arī ir pienākums uzrādīt personu apliecinošu dokumentu; veikala vadītājiem sistemātiski ar e-pastiem un sms tiek atgādināts par pienākumu

nodrošināt Enerģijas dzērienu aprites likumā un Alkoholisko dzērienu aprites likumā noteikto prasību izpildi; iesniedzēja periodiski patstāvīgi veic iekšējos kontroles pasākumus.

Par augstāk norādīto pasākumu nodrošināšanu, policijas inspektorei bija iespējams pārliecināties, iepazīstoties ar darba līgumiem, amata aprakstiem, darba kārtības noteikumiem, instrukcijām, instruktāžas žurnāliem un pie kasēm izvietotiem uzrakstiem.

[3.6] Sūdzības iesniedzēja uzskata, ka bija pamats atzīt, ka administratīvā pārkāpuma lietā par enerģijas dzēriena pārdošanas faktu nepilngadīgajai personai, iesniedzējas darbībās iztrūka divas no LAPK 155. panta astotajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma sastāva pazīmēm, proti, subjektīvā puse, kas būtu izpaudusies kādā no vainas formām un objektīvā puse, kas būtu izpaudusies kā bezdarbība, proti, pasākumu neveikšana pārkāpumu nepieļaujamībai. Konkrētajā lietā faktiski nebija konstatējama iesniedzējas vaina.

Lai lietā iesniedzēju sauktu pie administratīvās atbildības, atbilstoši LAPK 155. panta astotajai daļai, bija jākonstatē, ka iesniedzēja ir vainojama enerģijas dzērienu pārdošanā nepilngadīgajam, proti, SIA /Nosaukums A/ rīcībā bija jākonstatē visas administratīvā pārkāpuma sastāva pazīmes. Lēmums nesatur pamatojumu par konkrētu darbību vai bezdarbību, kā arī nesatur pamatojumu tam, kādā formā ir izpaudusies iesniedzējas vaina. Kā pārkāpuma būtība lēmumā ir atspoguļota nevis iesniedzējas prettiesiska darbība, vai bezdarbība, bet gan iesniedzējas darbinieka prettiesiskā darbība. Lēmumā bez ievērības atstāti iesniedzējas paskaidrojumā un sūdzībā par sākotnējo lēmumu norādītie apstākļi, kas apstiprināja iesniedzējas, kā juridiskās personas, veiktos pasākumus konkrētā pārkāpuma nepieļaušanai, kas bija vērtējami, noskaidrojot sastāva pazīmju esību vai neesību iesniedzējas darbībās.

Bez tam, lēmumā ir norādīts, ka konkrētajā gadījumā nav nepieciešams atsevišķi vērtēt komersanta veiktos pasākumus, lai nepieļautu enerģijas dzērienu pārdošanu nepilngadīgām personām, jo tie nav devuši rezultātu un šāds vērtējums nemainītu lietas būtību. Iesniedzējas uzskata, ka amatpersona ir atkārtoti ignorējusi Rīgas rajona tiesas 2020. gada 23. aprīlī nolēmumā pausto viedokli par apstākļu nevērtēšanu, motivācijas un pamatojuma neesību.

[3.7] Iesniedzēja uzskata, ka amatpersona, izskatot lietu un pieņemot lēmumu, pēc būtības nav skaidrojusi, vai ir izdarīts administratīvais pārkāpums, vai iesniedzēja ir vainīga tā izdarīšanā, vai iesniedzēju var saukt pie administratīvās atbildības, kā arī nav skaidrojusi citus apstākļus, kam ir nozīme lietas pareizā izlemšanā. Līdz ar ko, iesniedzēja secina, ka amatpersona lietai ir piegājusi formāli, neskaidrojot lietas apstākļos un nenoskaidrojot iesniedzējas kā mazumtirgotāja rīcību (darbību vai bezdarbību), nekonstatējot tās vainu, un ar šādu savu rīcību, ir pārkāpusi administratīvi procesuālās normas, kas noteiktas LAPK 7. panta pirmajā un otrajā daļā, 9. pantā, 237. pantā, 239. panta 1. punktā un 272. pantā.

[3.8] Attiecībā par norādes „Augsts kofeīna saturs. Nav ieteicams bērniem un grūtniecēm vai sievietēm, kas baro bērnu ar krūti" neesamību tirdzniecības vietā, iesniedzēja norāda, ka amatpersona, izskatot lietu un pieņemot lēmumu, nav ņēmusi vērā, ka 2020. gada 1. jūlijā ir stājies spēkā Administratīvās atbildības likums (turpmāk tekstā – AAL). Atbilstoši AAL Pārejas noteikumu 1. punktā normai un AAL 2. panta trešajai daļai nozari regulējošais normatīvais akts ir Enerģijas dzērienu aprites likums, kurā nav paredzēta administratīvā atbildība par Enerģijas dzērienu aprites likuma 3. panta ceturtajā daļā paredzēto pārkāpumu, proti, par norādes „Augsts kofeīna saturs. Nav ieteicams bērniem un grūtniecēm vai sievietēm, kas baro bērnu ar krūti" neesību tirdzniecības vietā, tādejādi amatpersona, pieņemot lēmumu par iesniedzējas saukšanu pie administratīvās atbildības par Enerģijas dzērienu aprites likuma 3. panta ceturtajā daļā paredzētā pārkāpuma izdarīšanu, ir pārkāpusi AAL 4. panta otrajā daļa paredzēto procesuālo normu. Ņemot vērā minēto, amatpersonai daļā par LAPK 155. panta pirmajā daļā paredzēto pārkāpumu, kas uz lēmuma pieņemšanas brīdi atbilstoši spēkā esošiem normatīviem nebija atzīstama par administratīvi sodāmu darbību, bija pienākums administratīvo lietvedību izbeigt, pamatojoties uz LAPK 239. panta 6. punktā paredzēto procesuālo normu.

[3.9] Pamatojoties uz AAL Pārejas noteikumu 2. punktu un LAPK 239., 260., 288., 289., 289.[1] pantu, iesniedzēja tiesai lūgusi atcelt Rīgas pašvaldības policijas 2020. gada 7. jūlija lēmumu Nr. D57/01/ZV260331/2.

[4] 2020. gada 28. augustā tiesā saņemts iestādes paskaidrojums par sūdzību, kur norādīts, ka ar lietā esošajiem materiāliem konstatēts, ka /datums/plkst. 15.43 iesniedzējas tirdzniecības vietā /adrese A/, (turpmāk – Veikals), tās nodarbinātais /pers. A/ nepilngadīgajai personai pārdeva enerģijas dzērienu (divus iepakojumus „DINAMIT:T Party", tilpums 0,568 l, kofeīna saturs 21 mg/100 ml), tādejādi iesniedzēja neievēroja Bērnu tiesību aizsardzības likuma 48. panta trešās daļas prasības un izdarīja LAPK 155. panta astotajā daļā norādīto administratīvo pārkāpumu.

Vienlaikus ar lietas materiāliem pierādīts, ka 2019. gada 6. novembrī plkst. 15.43 iesniedzējas Veikalā, kurā tiek tirgoti, cita starpā, enerģijas dzērieni, nav izvietota norāde „Augsts kofeīna saturs. Nav ieteicams bērniem un grūtniecēm vai sievietēm, kas baro bērnu ar krūti", tādejādi iesniedzēja neievēroja Enerģijas dzērienu aprites likuma 3. panta ceturtās daļas prasības un izdarīja LAPK 155. panta pirmajā daļā norādīto administratīvo pārkāpumu.

Par šo pārkāpumu tika pieņemts lēmums par administratīvā soda uzlikšanu iesniedzējai.

[4.1] Iestāde norāda, ka 2020. gada 26. maija un 2020. gada 7. jūlija lēmumos ir norādījusi plašu un detalizētu pamatojumu, kāpēc iesniedzējas sūdzība ir noraidāma.

Iesniedzējās arguments, ka viņas darbībās iztrūkst divas no LAPK 155. panta astotajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma sastāva pazīmēm, proti, subjektīvās puses un objektīvās puses, nav pamatots atbilstoši aktuālajā judikatūrā paustajām atziņām. Tiesību literatūrā juridisko personu atbildības noteikšanā vainas jautājums nevar būt risināms veidā, kādā tiek noteikta fizisko personu vaina. Šķērslis tam ir apstāklis, ka nekāda juridiskās personas psihiskā darbība nepastāv. Ja tiesību pārkāpumu izdara juridiskā persona, tad konstatējams un pierādāms tiesību pārkāpums, bet tajā netiek ietverta vaina. Juridiskas personas administratīvās atbildības pamatojumā varētu likt konstatēto juridiskās personas faktisko darbību vai bezdarbību, kas atzīstama par prettiesisku un sodāmu, bez jebkādas norādes uz vainu *(skat. Administratīvās apgabaltiesas 23.04.2010. spriedumu lietā Nr.A42653308 11.punktu, citēts Rīgas apgabaltiesas 12.09.2014. spriedumā lietā Nr. 133024714).*

Pārkāpuma objektīvo pusi konkrētā gadījumā veido fakts, ka iesniedzēja nav veikusi pietiekamus pasākumus, lai nepieļautu enerģijas dzērienu tirdzniecību nepilngadīgām personām. Iesniedzēja paskaidrojumos norādīja, ka veica vairākus pasākumus, lai izpildītu likumā noteiktās obligātās/minimālās prasības enerģijas dzērienu tirdzniecībai, bet iestādes ieskatā, tie nebija pietiekami tādā apjomā un kvalitātē, lai nepieļautu administratīvā pārkāpuma izdarīšanu.

[4.3] Atsaucoties uz Civillikuma 2004., 2178. pantu un Darba likuma 28., 39. pantu iestāde norāda, ka esošā prece, piederēja iesniedzējai, un /pers. A/ administratīvā pārkāpuma izdarīšanas brīdī bija iesniedzējas darbinieks, kurš nepilngadīgai personai pārdeva enerģijas dzērienus (iesniedzējas preci). /pers. A/ no nepilngadīgās personas par enerģijas dzērienu pieņēma samaksu, veikto darījumu reģistrēja elektroniskajā kases aparātā un izsniedza naudas atlikumu. Konkrētā gadījumā pirkšanas – pārdošanas darījumā iesaistītās puses bija iesniedzēja un nepilngadīgā persona (kā pircējs), nevis nepilngadīgā persona (kā pircējs) un /pers. A/. Līdz ar to, par jebkuru darījumu un strīdiem saistībā ar to, atbildību jānes darījuma pusēm, proti, šajā gadījumā juridiskā persona, kas pieļāva, ka tiek noslēgts pirkuma – pārdevuma darījums starp iesniedzēju un nepilngadīgo personu par enerģijas dzērienu iegādi, tādejādi izdarot administratīvo pārkāpumu.

[4.4] Iestāde attiecībā uz iesniedzējas argumentu, ka pamatojoties uz AAL pārejas noteikumu 1. punktu, spēku zaudē LAPK un 2020. gada 7. jūlija lēmuma attiecīgi būtu jābūt atceltam, jo LAPK bija zaudējis spēku, ka tas nav pamatots ņemot vērā AAL pārejas noteikumu 2. punktu. Tā kā 2020. gada 7. jūlija lēmuma pieņemšanas laikā turpinājās LAPK noteiktajā kārtībā uzsāktais administratīvā pārkāpuma process, tas tika arī pabeigts, saskaņā ar minētajām tiesību normām.

[4.5] Iestāde uzskata, ka iesniedzēja nav norādījusi argumentus, kas pierāda iestādes 2020. gada 7. jūlija lēmuma nepamatotību, un argumentus, kurus iestāde savā lēmumā nebūtu atspēkojusi un lūdz tiesai noraidīt iesniedzējas sūdzību par 2020. gada 7. jūlija lēmuma atcelšanu. (lietas 153.-156. lapa)

[5] 2020. gada 5. augustā lietas dalībnieki informēti par lietas izskatīšanu rakstveida procesā un lēmuma pieejamības datumu, kā arī, noteikts termiņš papildus paskaidrojumu vai citu procesuālo lūgumu iesniegšanai. (lietas 151. lapa)

Administratīvā pārkāpuma lietas dalībnieki tiesā nav pieteikuši noraidījumus un nav lūguši izskatīt lietu tiesas sēdē, kā arī nav iesnieguši citus ar lietas izskatīšanu saistītus pieteikumus vai lūgumus.

Motīvu daļa

[6] Izvērtējot administratīvā pārkāpuma lietas materiālus, tiesa atzīst, ka SIA /Nosaukums A/ sūdzība ir noraidāma, bet pārsūdzētais lēmums atstājams negrozīts.

[7] Administratīvās atbildības likuma (stājies spēkā 2020. gada 1. jūlijā) Pārejas noteikumu 2.punkts nosaka, ka procesuālās darbības, kas līdz šā likuma spēkā stāšanās dienai uzsāktas saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksu, tiek arī pabeigtas kodeksā noteiktajā kārtībā. Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa normas piemērojamas līdz attiecīgās administratīvā pārkāpuma lietvedības stadijas pabeigšanai (lietvedība iestādē, tiesā vai izpilde).

Sakarā ar SIA /Nosaukums A/ sūdzību par Rīgas pašvaldības policijas 2020. gada 7. jūlija lēmumu Nr. D57/01/ZV260331/2, administratīvā pārkāpuma tiesvedība ierosināta saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksu, līdz ar to tiesa, izskatot administratīvā pārkāpuma lietu, piemēro Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa normas.

Saskaņā ar LAPK 289.^{6} panta septīto daļu tiesa, izskatot administratīvā pārkāpuma lietu, izlemj šādus jautājumus: 1) vai ir noticis administratīvais pārkāpums; 2) vai persona, kuru sauc pie administratīvās atbildības, ir vainīga šā administratīvā pārkāpuma izdarīšanā; 3) vai persona ir sodāma par šo administratīvo pārkāpumu; 4) vai ir apstākļi, kas pastiprina vai mīkstina atbildību; 5) kāds administratīvais sods piemērojams personai; 6) vai apmierināms pieteikums par zaudējumu atlīdzību, kam par labu un kādā apmērā tas piedzenams; 7) kā rīkoties ar lietiskajiem pierādījumiem un citām administratīvā pārkāpuma lietvedības laikā izņemtajām lietām, mantām un piemēroto garantijas naudu.

LAPK 272. pants noteic, ka institūcijai (amatpersonai), izskatot administratīvā pārkāpuma lietu, jānoskaidro, vai ir izdarīts administratīvais pārkāpums, vai attiecīgā persona ir vainīga tā izdarīšanā, vai šo personu var saukt pie administratīvās atbildības, vai ir atbildību mīkstinoši un pastiprinoši apstākļi, vai ir nodarīts mantisks zaudējums, kā arī jānoskaidro citi apstākļi, kam ir nozīme lietas pareizā izlemšanā.

LAPK 289.^{13} panta trešajā daļā noteikts, ja tiesnesis, izskatot sūdzību, atzīst, ka iestādes lēmumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, viņš par sūdzību pieņemtā nolēmuma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas iestādes nolēmuma motivācijai. Šādā gadījumā izvērstāks argumentu izklāsts nav nepieciešams.

Izvērtējot sūdzībā norādītos apstākļus, iestādes lēmuma motivāciju un administratīvā pārkāpuma lietā esošos pierādījumus, tiesa atzīst, ka iestāde atbilstoši LAPK normām ir vispusīgi, pilnīgi un objektīvi novērtējusi visus lietas apstākļus, to kopumā un savstarpējā saistībā, konstatējot administratīvā pārkāpuma esību, pieņēmusi tiesisku un pamatotu lēmumu.

Tiesa secina, ka tiesai iesniegtā sūdzība ir analoģiska pēc satura un argumentiem kāda izskatīta augstākā iestādē.

[8] No lietas materiāliem izriet, /datums/plkst. 15.43, veicot pārbaudi iesniedzējas veikalā, iesniedzējas nodarbinātais pārdevējs /pers. A/, pārdeva nepilngadīgai personai enerģijas dzērienu (divus iepakojumus "DINAMIT:T Party", tilpums 0,568 litri, kofeīna saturs 21 mg/ 100ml), tādejādi iesniedzēja neievēroja Bērnu tiesību aizsardzības likuma 48. panta trešo daļu un izdarīja administratīvo pārkāpumu, par kuru atbildība paredzēta LAPK 155. panta astotajā daļā.

Vienlaikus /datums/plkst. 15.43 veicot pārbaudi iesniedzējas veikalā tika konstatēts, ka tiek veikta enerģijas dzērienu tirdzniecība un Enerģijas dzērienu aprites likumā noteiktā norāde – par augstu enerģijas dzēriena kofeīna saturu un to, ka tā lietošana nav ieteicama bērniem, grūtniecēm vai sievietēm, kas baro bērnu ar krūti, nav izvietota, tādejādi nav ievērotas Enerģijas dzērienu aprites likuma 3. panta ceturtās daļas prasības, par ko paredzēta atbildība LAPK 155. panta pirmajā daļā.

/datums/par konstatētajiem pārkāpumiem tika uzsāktas lietvedības administratīvo pārkāpumu lietās Nr. RPKR-19-2610 un Nr. RPKR-19-2611.

[9] Lietā pastāv strīds par to, vai iesniedzēja pamatoti saukta pie administratīvās atbildības pēc LAPK 155. panta astotās daļas. Iesniedzēja uzskata, ka iestāde nav pareizi novērtējusi lietas apstākļus, kā arī nav norādīts administratīvā pārkāpuma sastāvs – objektīvā un subjektīvā puse, nav vērtēti un analizēti pasākumi, kurus iesniedzēja ir veikusi ar mērķi nodrošināt tiesību aktu ievērošanu.

[10] Iesniedzēja uzskata, kaut gan pārdevējs /pers. A/ ir iesniedzējas darbinieks, sabiedrība kā juridiska persona nav izdarījusi LAPK 155. panta astotajā daļā norādīto pārkāpumu, jo iesniedzēja darba tiesisko attiecību ietvaros informē darbiniekus par likumos noteiktajiem alkoholisko dzērienu, tabakas izstrādājumu un enerģijas dzērienu aprites ierobežojumiem un pieprasa šo likumu normu ievērošanu.

Lietas materiāliem pievienoti: Darba līgums ar tā pielikumiem (lietas 36.-48. lapa), rīkojums par alkoholisko dzērienu un enerģijas dzērienu aprites ierobežojumiem. (lietas 49.-50. lapa)

Juridiskā persona savu gribu īsteno ar pārstāvju starpniecību. Pārdevēja darbojas uzņēmuma vārdā un uzdevumā, tādēļ uzņēmums ir atbildīgs par darbinieku izvēli, apmācību un darba organizāciju. Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa normas paredz juridiskās personas saukšanu pie administratīvās atbildības. *(Jelgavas administratīvās rajona tiesas 2010.gada 13.oktobra spriedums lietā Nr. Nr.42833909)*

Tādējādi, lai juridisku personu sauktu pie administratīvās atbildības atbilstoši LAPK 155. panta astotajai daļai, nepieciešams konstatēt, ka juridiskās personas nodarbināta fiziska persona (pārdevējs) tās komercdarbības veikšanas vietā ir pārdevusi enerģijas dzērienu personai, kura nav sasniegusi 18 gadu vecumu.

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 48. panta trešā daļa noteic, ka saskaņā ar Alkoholisko dzērienu aprites likumu, Enerģijas dzērienu aprites likumu un Tabakas izstrādājumu, augu smēķēšanas produktu, elektronisko smēķēšanas ierīču un to šķidrumu aprites likumu, bērnam nedrīkst pārdot alkoholiskos un enerģijas dzērienus tabakas izstrādājumus vai citus smēķēšanai paredzētus izstrādājumus vai ierīces, vai to uzpildes tvertnes.

Savukārt Enerģijas dzērienu aprites likuma (redakcijā, kas bija spēkā no 2016. gada 1. jūnijam līdz 2019. gada 4. decembrim) 3. panta pirmā daļa noteic, ka enerģijas dzērienus aizliegts pārdot personām, kuras ir jaunākas par 18 gadiem, un šīs personas nedrīkst tos iegādāties. Lai pārliecinātos par pircēja vecumu, mazumtirgotāja pienākums ir pieprasīt, lai pircējs uzrāda personu apliecinošu dokumentu.

No /pers. A/ paskaidrojuma izriet, ka pārkāpums noticis, viņam nolaidīgi pildot amata pienākumus – pārdevējs nav pārliecinājies par personas vecumu, kura pirkusi enerģijas dzērienu, tādējādi secināms, ka iesniedzējas veiktie pasākumi acīmredzami nav pietiekoši, lai nodrošinātu Enerģijas dzērienu aprites likuma prasību ievērošanu.

[10.1] LAPK 155. panta astotā daļa noteic, ka par enerģijas dzērienu pārdošanu nepilngadīgajiem – uzliek naudas sodu pārdevējam no simt četrdesmit līdz simt septiņdesmit pieciem *euro*, bet juridiskajām personām — no trīssimt piecdesmit līdz septiņsimt *euro.*

LAPK 155. panta astotā daļa nosaka soda sankcijas gan pārdevējam, gan juridiskai personai. No minētās likuma normas izriet, ka fiziskai un

juridiskai personai ir patstāvīgi administratīvā pārkāpuma sastāvi un atbildība, par ko šīs personas tiek sauktas pie administratīvās atbildības. Līdz ar ko juridiskas personas sodīšanas iemesls konkrētajā gadījumā ir pārkāpuma pieļaušana, jo administratīvā pārkāpuma objektīvo pusi veidojošo darbību veic fiziska persona – pārdevējs, kas darbojas juridiskās personas interesēs.

[10.2] Attiecībā par argumentiem, kas izteikti sakarā ar juridiskās personas atbildību, tiesa norāda, ka no LAPK 9. panta pirmās daļas izriet, ka par administratīvo pārkāpumu atzīstama vainojama (ar nodomu vai aiz neuzmanības izdarīta) darbība vai bezdarbība.

Juridiskajām personām nevar piemist psihiskā attieksme. Tāpēc juridisko personu vaina ir nosakāma, ņemot vērā divus nosacījumus: pirmkārt, vai juridiskajai personai bija iespēja nodrošināt noteikumu ievērošanu, par kuru pārkāpšanu ir paredzēta administratīvā atbildība, otrkārt, vai juridiskā persona veica nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu šo noteikumu ievērošanu. *(Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2009.gada 5.marta spriedums lietā Nr.SKA- 19/2009, 19.punkts)*

Tiesa atzīst, ka juridiskās personas izdarīta administratīvā pārkāpuma gadījumā, administratīvo sodu ir pamats piemērot, konstatējot un pierādot pašu tiesībpārkāpumu.

Juridiskās personas (darba devēja) pienākumos viennozīmīgi ietilpst tās darbinieku izvēle, apmācība, amata aprakstu izstrāde atbilstoši spēkā esošajiem likumiem un citiem normatīvajiem dokumentiem, kā arī darbinieku sistemātiska kontrole. Pārdevēji ir komercsabiedrības darba ņēmēji un ir pakļauti tieši komercsabiedrības kā darba devēja darba kārtībai un rīkojumiem. Ņemot vērā iesniedzējas komercdarbības īpatnību, kas ietver arī enerģijas dzērienu tirdzniecību, iesniedzējai bija ar īpašu rūpību jānodrošina enerģijas dzērienu pārdošanas ierobežojumi. Ņemot vērā minēto, tiesa secina, ka izskatāmajā gadījumā uz pārkāpuma konstatēšanas brīdi iesniedzēja nebija veikusi visus iespējamos pasākumus, lai nepieļautu, ka tirdzniecības vietā nepilngadīgajām personām tiek pārdoti enerģijas dzērieni.

[11] Izvērtējot visus lietas materiālus to kopumā, tiesa atzīst, ka iesniedzējai bija visas iespējas nodrošināt Bērnu tiesību aizsardzības likuma un Enerģijas dzērienu aprites likuma prasību ievērošanu, tomēr izskatāmās lietas faktiskie apstākļi – tas, ka enerģijas dzērieni nepilngadīgai personai tika pārdoti, neprasot uzrādīt personu apliecinošu dokumentu, liecina, ka iesniedzēja tomēr nav veikusi nepieciešamos pasākumus tādā apjomā un kvalitātē, lai nodrošinātu normatīvajos aktos noteikto ierobežojumu ievērošanu.

Darba devēja pienākums ir sasniegt mērķi, lai viņa pakļautībā esošie darbinieki ievērotu normatīvos aktus. Nodrošināmo pasākumu kopums – daudzums un periodiskums – paliek katra uzņēmuma ziņā, lai novērstu iespējamos cēloņus un apstākļus, kas veicina administratīvā pārkāpuma izdarīšanu.

Iesniedzēja kā juridiska persona ir atbildīga par savu darbinieku izvēli, apmācību un darba organizāciju. Pieņemot darbā pārdevēju, iesniedzēja izdarīja savu izvēli, uzņemoties noteiktas saistības, un šajā gadījumā ir līdzatbildīga par sava darbinieka rīcību.

Juridiskā persona nebūtu saucama pie atbildības vien tādā gadījumā, ja fiziskās personas (pārdevēja) rīcība būtu veikta tīši, apzinoties savu darbību prettiesisko raksturu un apzināti pārkāpjot darba devēja dotos norādījumus, iespējams, arī ar tiešu nodomu kaitēt uzņēmumam. Savukārt šādi apstākļi no lietas materiāliem neizriet.

Pamatojoties uz minēto, tiesa secina, ka konkrētajā gadījumā iesniedzēja pamatoti saukta pie administratīvās atbildības par administratīvā pārkāpuma izdarīšanu.

[12] Sūdzības iesniedzēja uzskata, ka nepamatoti saukta pie administratīvās atbildības pēc LAPK 155. panta pirmās daļas, par to, ka veikalā nav izvietota norāde „Augsts kofeīna saturs. Nav ieteicams bērniem un grūtniecēm vai sievietēm, kas baro bērnu ar krūti", tādejādi neievērojot Enerģijas dzērienu aprites likuma 3. panta 4. punkta prasības, jo iesniedzējas ieskatā no 2020. gada 1. jūlija ir stājies spēkā Administratīvas atbildības likums, kurā nav paredzēta administratīvā atbildība par Enerģijas dzērienu aprites likuma 3. panta ceturtajā daļā paredzēto pārkāpumu.

AAL pārejas noteikumu 2. punkts noteic, ka Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa normas piemērojamas līdz attiecīgās administratīvā pārkāpuma lietvedības stadijas pabeigšanai (lietvedība iestādē, tiesā vai izpilde).

Tiesa norāda, ka iestādes pārsūdzētā 2020. gada 7. jūlija lēmuma D57/01/ZV260331/2 pieņemšanas laikā turpinājās LAPK noteiktajā kārtībā uzsāktais administratīvā pārkāpuma process, jo administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšana nebija pabeigta.

[13] Tiesa nekonstatē apstākļus, kas dotu pamatu apšaubīt iestādes amatpersonu objektivitāti. Tāpat tiesa neatrod saprātīgu iemeslu, kādēļ iestādes lēmumā izvērtētie lietas apstākļi nebūtu vērā ņemami un pamatoti.

Tiesa atzīst, ka, izskatot administratīvā pārkāpuma lietu par iesniedzējas saukšanu pie administratīvās atbildības, ir ievēroti LAPK 32. panta pirmās daļas nosacījumi, kas noteic, ka sodu par administratīvo pārkāpumu uzliek ietvaros, ko nosaka normatīvais akts, kurā paredzēta atbildība par izdarīto pārkāpumu, stingrā saskaņā ar šo kodeksu un citiem aktiem par administratīvajiem pārkāpumiem. Administratīvais sods SIA /Nosaukums A/ uzlikts 400,00 *euro* apmērā, kas ir piemērots pamatojoties uz LAPK 35. pantu, 115. panta pirmo daļu un 155. panta astoto daļu, pantā paredzētās sankcijas robežās.

Tāpat arī tiesa konstatē, ka iestādes lēmumā izvērtēti visi lietderības apsvērumi soda piemērošanai. Vienlaikus tiesa konstatē, ka iesniedzēja sūdzībā nav norādījusi uz tādiem apstākļiem, kas nebūtu vērtēti iestādes lēmumā.

[14] Tiesa atzīst, ka augstākās iestādes lēmums administratīvā pārkāpuma lietā ir pamatots un atstājams negrozīts, bet sūdzība noraidāma.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvās atbildības likuma Pārejas noteikumu 2.punktu, LAPK 289.[12], 289.[13], 289.[18] pantu, tiesa

nosprieda:

noraidīt SIA /Nosaukums A/ sūdzību un Rīgas pašvaldības policijas 2020. gada 7. jūlija lēmumu Nr. D57/01/ZV260331/2, atstāt negrozītu.

Spriedumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģijā 10 darba dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, sūdzību iesniedzot Rīgas rajona tiesā.

Spriedums sastādīts un pieejams – 2021. gada 18. februārī.

Tiesnese (V.Grebežniece)